

**Odborný seminár - Akčný plán a koordinovaný postup v boji
proti zlatému žltnutiu viniča 12.12.2025**

Otázky a odpovede

- 1. V Maďarsku je už spustený akčný plán a majú vyčlenené peniaze (niekoľko miliárd forintov, cca 10 mil. euro) na dronový monitoring napadnutých častí a spoločne s vytvorenými akčnými komisiami. Chystá sa aj u nás niečo podobné?**

Dronový monitoring zo strany ÚKSÚP je v štádiu príprav pre využitie v roku 2026.

- 2. Aké opatrenia sa urobia v oblastiach, kde sú zanedbané alebo opustené vinohrady odkiaľ sa to tiež rozširuje?**

Zvažuje sa koordinované chemické ošetrovanie.

ÚKSÚP môže vykonať kontrolu buď na podnet alebo z vlastnej iniciatívy. Ak sa zistí prítomnosť karanténneho škodcu, nariadi príslušné rastlinolekárske opatrenie. Ak vlastník/užívateľ opatrenie dobrovoľne v určenej lehote nesplní, ÚKSÚP môže sám zabezpečiť výkon opatrenia na náklady vlastníka/užívateľa.

- 3. Postup pri potvrdení zlatého žltnutia na jednej rastline?**

Vo vydávaných rozhodnutiach sa uvádza likvidácia všetkých príznakových krov, teda nielen vzorkovaného kra. Likvidáciou sa rozumie spálenie celých napadnutých rastlín vrátane koreňov a dezinfekcia použitého náradia. Ak nie je možné odstrániť korene infikovaných rastlín, treba ich ihneď po odrezaní kmeňa ošetriť systémovo pôsobiacim herbicídum. Zároveň je nevyhnutné všetky následne vyrastajúce výmladky priebežne likvidovať mechanicky alebo chemicky; likvidáciu treba vykonať v stanovenej lehote za účasti oblastného rastlinolekárskeho inšpektora.

Ďalšími základnými opatreniami sú kontrola zdravotného stavu, odstraňovanie zelených letorastov na príznakových kroch počas vegetácie, monitoring cikád a insekticídne ošetrovanie proti nim a pálenie všetkých odrezaných drevnatých častí viniča.

- 4. Predpokladajme že UKSUP mi potvrdil pozitívnu vzorku na zlaté žltnutie viniča a napadnutý ker som už v súlade s odporúčaniami zlikvidoval spálením. V okolí sa však nachádza viacero krov, ktoré vykazujú vizuálne príznaky ochorenia, hoci zatiaľ neboli laboratórne testované.**

Prosím o usmernenie:

- Aký je správny postup s týmito ďalšími podozrivými rastlinami?
- Existuje oficiálne metodické usmernenie alebo rozhodnutie, podľa ktorého mám postupovať?
- Je povinné odstrániť všetky podozrivé rastliny preventívne, alebo sa odstraňujú výhradne na základe výzvy UKSUP?
- Ako mám postupovať v prípade, že vzhľadom na vyťaženosť inšpektorov nemusím vedieť rýchlo zabezpečiť ich obhliadku?“

Opatrenia v rozhodnutiach zaslaných priamo subjektu a opatreniach vydávaných okresnými úradmi ako vyhlásenie karantény nie sú žiadne rozdiely. Pre včasnosť riešenia akútneho ohrozenia šírenia choroby platí tento text z okresných úradov:

- na základe kontroly vykonanej rastlinolekársym inšpektorom kontrolného ústavu alebo e-mailovej odpovede zo strany kontrolného ústavu vykonať likvidáciu všetkých príznakových označených krov viniča najneskôr po zbere a ukončiť ju najneskôr do začiatku nasledujúceho vegetačného obdobia (najlepšie do polovice marca), a ostatných hostiteľov bez vzorkovania a laboratórneho testovania;

Uvedené platí po oznámení výskytu na ochrana@uksup.sk. Takže čakať na kontrolu, vzorkovanie a laboratórne testovanie nie je potrebné.

5. Postup v karanténnom území + podmienky kompenzácie

„Nachádzam sa v karanténnej oblasti pre zlaté žltnutie viniča. Na niektorých rastlinách pozorujem symptómy infekcie.

Pre túto otázku primerane platí aj odpoveď na otázku č. 4.

Potrebujem vedieť:

- Aký má byť môj postup pri podozrení na ochorenie v karanténnom území — mám vyčkať na rozhodnutie UKSUP alebo môžem (resp. musím) napadnuté rastliny odstrániť okamžite? — najlepšie je vykonať najprv oznámenie na ÚKSÚP, ale v tomto časovo náročnom období je možný aj iný postup, vždy je však potrebná konzultácia na ochrana@uksup.sk.
- Hrozí mi sankcia, ak rastliny zlikvidujem bez predchádzajúceho rozhodnutia UKSUP? — nie, sankcia nehrozí.
- Aké povinnosti musím splniť, aby som nestratil nárok na možnú náhradu škody (kompenzáciu, odškodnenie)? — momentálne platí, že pre takéto prípady je potrebné rozhodnutie ÚKSÚP, takže nahlásiť podozrenie, následná kontrola inšpektorom so vzorkovaním a po potvrdení pozitívneho výskytu rozhodnutie. Plus je potrebné nahlásiť vyššiu moc na príslušnú regionálnu PPA, kde ste podávali žiadosť.
- Vyžaduje sa dokumentácia, fotodokumentácia alebo potvrdenie o spôsobe likvidácie a pod.? — nateraz platí, že je potrebné rozhodnutie ÚKSÚP a vykonanie následnej kontroly fytoinšpektorom o vykonaných opatreniach.
- Je potrebné nahlásiť podozrenie ešte pred odstránením rastlín alebo až po ňom? — treba to ohlásiť pred likvidáciou.

6. „V usmerneniach k zlatému žltnutiu UKSUP uvádza, že napadnuté rastliny sa majú likvidovať spálením. V praxi však často platia obmedzenia alebo priame zákazy zakladania ohňov — či už z dôvodu sucha, ochrany pred požiarmi alebo miestnych nariadení obcí.

Prosím o vysvetlenie:

- Je pálenie napadnutých rastlín vo vinohradoch v prípade zlatého žltnutia povolené aj v období alebo na miestach, kde je inak zakladanie ohňov zakázané?

- Existuje pre túto činnosť osobitná výnimka alebo bude táto likvidácia nejako koordinovaná s obcami, hasičským a záchranným zborom či s inými orgánmi?
- Akým spôsobom má vinohradník postupovať, aby likvidácia spálením bola legálna a bezpečná, a zároveň v súlade so všetkými platnými nariadeniami?“

V platných rozhodnutiach a karanténach z okresných úradov je už dávnejšie nasledovný text:

- pálenie zvyškov viniča po reze viniča v jarnej obdobe. Týmto opatrením sa redukuje samotný potenciálny výskyt zlatého žltutia viniča v odrezaných častiach viniča, ale najmä prezimujúce štádiá vektorov. Kombináciou s primeranou chemickou ochranou proti vektorom možno dosiahnuť výrazné zníženie zdrojov nákazy. Pálenie v otvorenej krajine treba pred začatím nahlásiť hasičom na číslo 150 vrátane opätovného oznámenia ukončenia pálenia. Takto je potrebné oznámiť každú lokalitu a každý deň vykonávania pálenia ako rastlinolekárskeho opatrenia. Samotným pálením nesmú byť obťažovaní blízki susedia. Možno ho vykonávať počas celého roka, pričom v čase nebezpečenstva vzniku požiarov v lesoch (stupeň požiarneho nebezpečenstva je zverejňovaný na stránke www.shmu.sk v období apríl až október) je potrebná užšia spolupráca s hasičmi. Pálenie odporúčame vykonať aj na rastlinných zvyškoch po snímaní vinohradov v druhej polovici leta, keď po ich dôkladnom vysušení je tiež potrebné využiť likvidáciu pálením.

Vzhľadom na predpokladané problémy, o ktorých píšete aj Vy, sa dohodlo, že v každom okrese s vyhlásenou karanténou je vytypovaný jeden podnikateľský subjekt s IČO, ktorý požiada o súhlas so spaľovaním karanténneho odpadu. Tento súhlas bude vydaný na 3 roky s tým, že platí pre všetky subjekty s IČO v danom okrese. Ostatné subjekty sa o tom dozvedia poštou, zrejme elektronickou, od daného jedného subjektu. Pri malých vinohradníkoch môže o súhlas požiadať vinohradnícky spolok alebo samotná obec.

V zmysle zákona o odpadoch nie je možné udeliť súhlas fyzickej osobe (občanovi), ale len právnickej osobe alebo fyzickej osobe - podnikateľovi. Fyzická osoba postupuje v zmysle usmernenia vydaného ÚKSUP a podľa všeobecne záväzného nariadenia príslušnej obce, prípadne podľa pokynov príslušnej obce. Obec však v zmysle zákona o odpadoch nie je oprávnená udeliť súhlas na spaľovanie odpadov fyzickej osobe. Obec môže požiadať príslušný okresný úrad o vydanie súhlasu podľa § 97 ods. 1 písm. b) zákona o odpadoch. Na základe dohody medzi MŽP SR a MPRV SR, MŽP SR zaslalo okresným úradom v okresoch s vyhlásenou karanténou „Informáciu k postupu udelenia súhlasu podľa § 97 ods. 1 písm. b) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch“.

Žiadosť o súhlas na prevádzkovanie zariadenia na zneškodňovanie odpadov musí obsahovať:

a) identifikačné údaje žiadateľa;

b) sídlo zariadenia na nakladanie s odpadmi - ako sídlo zariadenia sa uvedie sídlo vinohradníka, ktorý bude zastupovať všetkých vinohradníkov v okrese, (lokalitu, kde bude dochádzať k zneškodňovaniu príznakových krov viniča a ostatných hostiteľov napadnutých nebezpečnou karanténou chorobou zlatého žltutia viniča, ohlásí žiadateľ min. 3 dni pred zneškodnením na kontaktnú adresu príslušného okresného úradu; súčasťou tejto informácie bude aj určenie konkrétneho dátumu a množstva, ktoré sa má zneškodniť);

c) zoznam druhov odpadov, s ktorými sa v zariadení bude nakladať – výlučne len odpady prírodného charakteru, konkrétne príznakové kry viniča a ostatných hostiteľov napadnuté nebezpečnou karanténou chorobou zlatého žltutia viniča (Grapevine flavescence dorée phytoplasma), prípadne pálenie zvyškov viniča po reze viniča v jarnej obdobe z koreňov infikovaných rastlín, ak ich nie je možné správne kompostovať;

d) rozsah analýz jednotlivých druhov nebezpečných odpadov, s ktorými sa v zariadení bude nakladať – prílohou žiadosti bude kópia verejnej vyhlášky pre každý okres, ktorou bola vyhlásená karanténa;

e) zoznam vykonávaných činností podľa prílohy č. 1 a 2 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch – D 10 – spaľovanie na pevnine;

f) opis technologického postupu nakladania s odpadmi vrátane uvedenia spôsobu zabezpečenia prepravy odpadov – stručný popis zabezpečenia zneškodnenia odpadov ich spaľovaním na pevnine;

g) technické údaje o zariadení – bezpredmetné, nejedná sa o zariadenie;

h) spôsob zabezpečenia odbornej technickej kontroly prevádzky zariadenia - bezpredmetné, nejedná sa o zariadenie;

i) opatrenia pre prípad havárie – žiadateľ uvedie stručný popis zabezpečenia opatrení v prípade havárie;

j) dátum začatia prevádzky – žiadateľ uvedie predpokladaný dátum realizácie zneškodnenia odpadov ich spaľovaním na pevnine;

k) iné údaje potrebné pre udelenie súhlasu – Odborný posudok nie je potrebný v prípade, ak vinohradník obdržal rozhodnutie vydané ÚKSÚP na likvidáciu celých rastlín viniča alebo ak sa jeho vinohrad nachádza v nárazníkovej zóne vyhlásenej vo verejnej vyhláške príslušným okresným úradom. Verejné vyhlášky sú zverejnené na <https://www.uksup.sk/verejne-vyhlascky>;

l) záväzné stanovisko orgánu ochrany ovzdušia podľa osobitného predpisu, ak ide o súhlas na prevádzkovanie zariadenia na zhodnocovanie odpadov pri výrobe druhotných palív – bezpredmetné.

Spaľovanie v ďalších rokoch:

V novele zákona o odpadoch je navrhovaná výnimka v § 13 písm. g) na spaľovanie odpadov rastlinného pôvodu na základe povinnosti uloženej rastlinolekárskeho opatrením.

7. V Maďarsku sa uvažuje na povolení dronov na aplikáciu niektorých insekticídov (napr. Exirel) aj vo vinohradoch. Na jar tam povolili počas niekoľkých týždňov (kvôli víjačke a následne fuzáriám) aplikáciu Coragenu na kukurici. BUDE TO AJ U NÁS?

Podľa našich informácií Maďarsko využilo na aplikáciu chemickej ochrany proti vektoru zlatého žltutia viniča leteckú aplikáciu helikoptérmi a zatiaľ o dronovej aplikácii neuvažuje. Drony momentálne v Maďarsku testujú na monitorovanie výskytu ochorenia (testovacia a verifikačná fáza).

Exirel je autorizovaný proti vektoru zlatého žltutia viniča aj v Slovenskej republike a jeho využitie aj s odporúčaným termínom aplikácie vo vzťahu k vývojovému štádiu prenášača je v metodike ÚKSÚP ako aj v prezentácii zo seminára konaného dňa 12.12.2025 (<https://www.uksup.sk/harmonogram-skoleni-a-prednasky-zo-skoleni>).

Použitie Coragenu proti víjačke na kukurici nie je predmetom seminára, v prípade potreby môžeme informáciu verifikovať u maďarských kolegov. Coragen je v Slovenskej republike autorizovaný aj do kukurice proti víjačke kukuričnej.

8. Ak skončilo družstvo s obrábaním vinohradu a ostalo vyše 120 hektárov opustených vinohradov je potrebné mať vyškoleného človeka na postreky a ako sa budú tieto „pustáky“ postrekovať?

Všetky „pustáky“ budú riešené v rámci koordinovaného postupu. Na aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín, ak sú tieto autorizované len pre profesionálnych používateľov, musí byť osoba vykonávajúca postrek držiteľom osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s prípravkami na ochranu rastlín podľa § 32 zákona č. 405/2011 Z. z. Pokiaľ je prípravok určený pre neprofesionálnych používateľov, osvedčenie nie je vyžadované. Samozrejme, aj keď je ten istý prípravok autorizovaný pre profesionálnych a neprofesionálnych používateľov, pre ošetrovanie veľkých plôch je efektívne využiť veľkobalenia určené pre profesionálnych používateľov s povinnosťou preukázania sa držbou osvedčenia.

9. Ako by som vedel ponúknuť prípravok zo zahraničia na skúšku ku vám do ÚKSÚP na testovanie?

Uvedené žiadosti rieši odbor registrácie pesticídov. Žiadosti a iné informácie nájdete na [Prípravky na ochranu rastlín | ÚKSÚP](#), prípadne e-mailom na pesticidy@uksup.sk.

Pokiaľ nevieme o aký prípravok sa jedná, nemôžeme sa jednoznačne vyjadriť. Všeobecne, ak je prípravok na tento účel (účinnosť proti vektoru zlatého žltutia viniča) autorizovaný v inom členskom štáte EÚ, treba na MPRV SR predložiť jeho etiketu a kartu bezpečnostných údajov na posúdenie možností jeho uvedenia na trh a použitia v SR.

10. Na jar 2026 plánujem výsadbu vinohradu v nárazníkovej zóne (Mesto Levice, k.ú. Kalinčiakovo). Štepy budú zo štepárskej škôlky Rebschule Tschida s pasportami ako vždy. Aké mám povinnosti oproti minulosti (okrem povolenia na novú výsadbu od MPRV)?

Pre nové výsadby ÚKSÚP stanovil nasledovné povinnosti:

- opätovnú výsadbu vinohradov odporúčame vykonať najskôr po 2 rokoch pestovania inej plodiny, ktorá nie je hostiteľom zlatého žltutia viniča.
- každú novú výsadbu minimálne 6 mesiacov vopred oznámiť kontrolnému ústavu e-mailom na adresu ochrana@uksup.sk.
- každý obchodník/predajca viničových sadeníc je povinný oznámiť na kontrolný ústav e-mailom na adresu ochrana@uksup.sk každú dodávku určenú pre výsadbu nových vinohradov v rámci výsadbových práv alebo reštrukturalizácie vinohradov;
- viničové sadenice použité na novú výsadbu musia byť označené rastlinným pasom.
- pred každou výsadbou zabezpečiť včasný úradný odber vzoriek každej dodávanej dávky prostredníctvom rastlinolekárskeho inšpektora kontrolného ústavu. Odporúčame vykonať platbu za danú dodávku až po obdržaní negatívnych výsledkov rozborov.
- umožniť vzorkovanie všetkých nových výsadiel rastlinolekáskymi inšpektormi kontrolného ústavu počas 1. roka po výsadbe a následné laboratórne testovanie na výskyt zlatého žltutia viniča.

To znamená, že buď vinohradník, prípadne predajca oznámia na ochrana@uksup.sk včas plánovanú výsadbu tak, aby bolo možné ešte pred výsadbou vykonať vzorkovanie a testovanie sadeníc. Ak to nie je z časových dôvodov možné (krátky čas medzi dodávkou sadeníc a výsadbou), vykoná sa vzorkovanie v 1. roku výsadby, teda počas vegetácie 2026.

11. Nebolo by vhodné zamerať ochranu na 1. a 2. vývinové štádium larvy /menší habitus kra viniča/, vajíčka a larvy by nemali byť ešte infekčné /túto informáciu mám z prednášky v Modre.../ je to úvaha, možno sa mýlim.

V zásade máte pravdu, uprednostňujeme ošetrovanie na vývojové štádium L3, následne o 14 dní a potom ešte tretie ošetrovanie proti dospelcom o ďalších 14-21, prípadne 28 dní. Berieme to do úvahy v stratégii ochrany. Je potrebné maximálne úsilie vynaložiť na dobré načasovanie prvého a druhého jarného ošetrovania proti vajíčkam a 1. a 2. vývojovému štádiu larvy, tam vykazuje maximálnu účinnosť prípravok Exirel, následne prípravky Sivanto Prime a Sivanto Energy. V rámci koordinovaného prístupu toto bude predmetom januárových/februárových školení a opatrení na výkon chemických postrekov.

12. Neexistuje živočích, ktorý by pomohol proti larvám? Niečo ako roztoče..

V tomto momente nemáme informácie o efektívnosti využitia bioagens (užitočné makroorganizmy) pre tento účel.

13. Kto má hlásiť opustené vinohrady?

Každý, kto má o nich vedomosť.

Z legislatívneho hľadiska neexistuje povinnosť hlásiť opustený vinohrad. Ak však ide o to, že poľnohospodársky pozemok je zanedbaný a porastajú ho náletové dreviny a buriny, je možné dať podnet okresným úradom (pozemkové a lesné odbory) na nariadenie odstránenia alebo výrubu drevín z poľnohospodárskej pôdy. Toto opatrenie bude smerovať k tomu, že trvalý porast viniča sa oslobodí od náletových drevín, avšak porast viniča sa ponechá na mieste.

14. Vo Vajnorocho je 100 ha „pustákov“, kto to bude monitorovať ?

Pustákov je v rámci SR oveľa viac. Ich monitorovanie je závislé od personálnych kapacít.

15. Existuje legislatívne a sankčné opatrenie, ktoré prinúti majiteľa pozemku vykonávať monitorovanie a opatrenie proti GFDP?

Pre aktívnych vinohradníkov platí buď rozhodnutie ÚKSÚP alebo karanténa vyhlásená okresným úradom. Oba dokumenty majú rovnakú právnu silu. Je v nich aj zmienka o prípadnej pokute. Pre neobrábané vinohrady je to rovnako záväzné, avšak vymožiteľnosť je oveľa komplikovanejšia.

16. Prečo nie je vhodný nákup kontajnerovaných sadeníc?

Ich pestovanie naďalej v kontajneri je veľmi sťažené oproti bežným pôdnym podmienkam, rovnako ich presadenie môže byť menej úspešné. Ale hlavný dôvod je rastlinolekársky, pretože ich pôvod je často diskutabilný, prípadne absolútne nezistiteľný.

17. Verejná zeleň je len zeleň na verejnom pozemku, ale čo ak je to súkromný pozemok?

Vlastnícke vzťahy k verejnej zeleni akčné plány neriešia. Nevieme presne čo máme namysli, ale ak napr. park pri nejakom súkromnom kaštieli, tak tie opatrenia sa vzťahujú aj na takýto park.

Aj verejná zeleň sa môže nachádzať na súkromnom pozemku. V extraviláne je v zásade voľný prístup verejnosti na všetky pozemky, teda vrátane súkromných, pokiaľ nie je pozemok ohradený alebo nie je naň inak obmedzený alebo zakázaný prístup.

18. Máme vo Vajnorocho plno opustených vinohradov, kde už sú pajaseňové lesy a keďže sa jedná o poľnohospodársku pôdu, tak chemické ničenie, ktoré odporúčajú aj v ČR, je zakázané a jeho mechanická likvidácia je ťažšia ako bojovanie s veternými mlynmi.

Pre pajaseň žliazkatý sú postupy jeho odstraňovania uvedené v prílohe č. 2 k vyhláške MŽP SR č. 450/2019 Z. z. vrátane chemického spôsobu odstraňovania, napr. injektážou.

Ak je na pozemku porast pajaseňa žliazkatého, ide o invázny druh rastliny, treba porast pajaseňa odstrániť. Ak ide o cudzí a opustený pozemok, treba dať podnet orgánu ochrany alebo organizácií ochrany prírody (okresné úrady, odb. starostlivosti o živ. prostredie, MŽP SR, Slovenská inšpekcia životného prostredia, Štátna ochrana prírody SR a pod.). Tento orgán nariadi alebo zabezpečí odstránenie invázných rastlín.

19. Vyjadri sa niekto z kompetentných k neobrábaným neregistrovaným vinohradom? Čo s tým?

Orgán ochrany pôdy (okresný úrad – odb. starostlivosti o živ. prostredie/pozemkové a lesné odbory) z hľadiska svojej pôsobnosti môže dosiahnuť odstránenie tzv. náletových drevín z viníc vrátane invázných rastlín.

Orgán ochrany prírody (Slovenská inšpekcia životného prostredia) z hľadiska svojej pôsobnosti môže dosiahnuť len odstránenie invázných druhov z viníc.

ÚKSÚP z hľadiska svojej pôsobnosti môže dosiahnuť odstránenie infikovaných krov viniča alebo aj hostiteľských rastlín škodcu alebo prenášača nákazy, pričom táto kompetencia je dostačujúca, pretože ÚKSÚP má už v súčasnosti právo sám zabezpečiť vykonanie nariadeného rastlinolekárskeho opatrenia na pozemku na náklady toho, komu bola povinnosť uložená, ak ju tento sám nesplní.

V súčasnosti ÚKSÚP disponuje mapovým portálom, v ktorom sú uvedené parcely, LPIS, neobrábané vinohrady na základe podkladov poskytnutých Pôdohospodárskou platobnou agentúrou. Neobhospodarovateľných vinohradov je v rámci SR oveľa viac. Ich monitorovanie je závislé od personálnych kapacít.

Spolupráca medzi ÚKSÚP a Slovenskou inšpekciou životného prostredia (SIŽP):

Nakoľko sú kompetencie jednotlivých orgánov štátnej správy identifikované pre oblasť ochrany prírody a krajiny a pre oblasť ochrany a využívania poľnohospodárskej pôdy, SIŽP predložil na ÚKSÚP zoznam kontrol, pričom ide prevažne o neobrábané vinice cca do 300 parciel. Na základe dodaných informácií bude ÚKSÚP v čase vegetácie robiť kontroly aj na týchto pozemkoch v prvom rade na miestach, kde SIŽP nezachytila invázne druhy, tzn. SIŽP ako orgán ochrany prírody z hľadiska svojej pôsobnosti môže dosiahnuť len odstránenie invázných druhov z viníc. V prípade, že SIŽP v rámci kontroly neidentifikuje prítomnosť invázných nepôvodných druhov, bude informovať ÚKSÚP o výsledku takejto kontroly s konkrétnymi údajmi o parcele, kde následne budú vyslaní rastlinolekárski inšpektori, ktorí majú kompetencie pri kontrole neobhospodarovateľných vinohradov z hľadiska potenciálneho výskytu karanténnych škodcov a pri potvrdení takéhoto výskytu nariadiť príslušné rastlinolekárske opatrenia.

Ďalej MŽP SR v spolupráci s MPRV SR navrhuje:

- zmierniť v zákone o ochrane prírody a krajiny (543/2002 Z. z.) podmienky na výrub drevín vo viniciach, resp. vinohradoch v extraviláne tak, aby sa zvýšil limit obvodu stromu a limit výmery krov, pri ktorom je potrebné žiadať orgán ochrany prírody o súhlas s výrubom,
- sprísniť v zákone o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy (220/2004 Z. z.) sankcie za nezosúladenie druhu pozemku so skutočným spôsobom využívania pozemku,
- v prípade nariadenia povinnosti odstrániť alebo vyrúbať dreviny z poľnohospodárskeho pozemku rozhodnutím orgánu ochrany pôdy upraviť v zákone o ochrane poľnohospodárskej pôdy právo orgánu ochrany pôdy zabezpečiť vykonanie tohto opatrenia prostredníctvom poverenej osoby na náklady vlastníka alebo užívateľa pozemku.

20. Môžem legislatívne likvidovať jelše a vrbu aj na pozemku, ktorý nemám v nájme resp. nie som majiteľom, ak je v susedstve môjho obrábaného vinohradu?

Oficiálne nie, iba za podmienky, že drevina z cudzieho pozemku ohrozuje život, zdravie alebo majetok. Odstránenie drevín v extraviláne mimo lesného pozemku je podmienené súhlasom orgánu ochrany prírody, resp. obce.

21. Bol mi odobratý materiál na analýzu 30.9. s negatívnym výsledkom na GFDP. Je možný falošne negatívny výsledok vzhľadom na neskorý termín odberu? (stiahnutie fytoplazmy do koreňového systému).

Je to veľmi málo pravdepodobné, termín 30.9. nie je neskorý. Môžete však požiadať o včasnejší odber v roku 2026.

22. Bude k dispozícii nejaká pomôcka (tabuľka, formulár) pre evidenciu výskytu a vykonaných opatrení pre malovinárov?

Ak myslíte subjekty bez poberania priamych platieb z PPA, tak oni si môžu viesť evidenciu bez nejakej záväznej tabuľky. Z evidencie musí byť zrejmé čo, kedy a kde sa vyskytlo a aké opatrenia sa vykonali a v akom rozsahu.

23. Treba tieto „pustáky“ niekde nahlasovať? Nahlásenie stačí emailom, GPS a fotkou ?

Z legislatívneho hľadiska neexistuje povinnosť hlásiť opustený vinohrad. Ak však ide o to, že poľnohospodársky pozemok je zanedbaný a porastajú ho náletové dreviny a buriny, je možné dať podnet okresným úradom (pozemkové a lesné odbory) na nariadenie odstránenia alebo výrubu drevín z poľnohospodárskej pôdy.

Pokiaľ viete o „pustákoch“ a nahlásite ich na ÚKSÚP, určite to pomôže a urýchli prácu na identifikácii. Stačí e-mailom, identifikácia pozemku buď cez štvorec a LPIS pre pozemky v registri PPA alebo obec a parcelné číslo pre pozemky, ktoré nie sú v registri LPIS + GPS súradnice sú potrebný údaj.

24. Ak je podľa etikety možné aplikovať POR 1x za vegetáciu, je potrebné použiť iný POR alebo bude nejaká výnimka?

Ak je na etikete uvedená len jedna aplikácia, potom treba pri ďalšej aplikácii použiť iný prípravok. V žiadnom prípade sa nesmie navyšovať počet aplikácii nad rámec počtu uvedenom na etikete, nakoľko by mohlo dôjsť k prekročeniu legislatívne ustanovených maximálnych reziduálnych limitov a produkcia by bola vylúčená z konzumu aj skrmovania.

25. Ako chcete zabezpečiť, aby majitelia všetkých vinohradov aj menších, ktorí majú príznaky zlatého žltnutia nahlasovali UKSUP-u identifikáciu ochorenia? Podľa mňa veľa vinohradníkov aj menších nenahlasujú napadnuté vinohrady, takže mapa, ktorá nám bola prezentovaná, podľa mňa nezodpovedá aktuálnemu zamoreniu.

Tu pomôže iba široká informovanosť, či už zo strany štátnych orgánov, ale aj samotných vinohradníkov medzi sebou, vinohradníckych spolkov, združení a obcí.

26. Možno by bolo dobré dať tieto odpovede aj na Facebook, nakoľko je to interaktívna platforma a ľudia sa môžu pýtať dopĺňajúce otázky?

Zvážime túto možnosť.

27. Ako bude postupovať PPA v šetrnom hospodárení, keď počet koreňov na Ha bude vplyvom likvidácie príznakových koreňov menší ako 2500/Ha ?

V prípade nahlásenia vyššej moci bude nesplnenie minimálneho počtu krov na hektár akceptované. Ak sa vinohrad nachádza v zamorenej zóne alebo nárazníkovej zóne vyhlásenej karantény zlatého žltnutia viniča, prevádzkovateľ v režime šetrného hospodárenia alebo ekologickej poľnohospodárskej výroby (EPV) má povinnosť dodržať nariadené opatrenia a teda aj ošetrovanie prípravkom na ochranu rastlín. Použitie nepovoleného produktu alebo látky v režime EPV musí prevádzkovateľ neodkladne nahlásiť inšpekčnej organizácii, s ktorou má uzatvorenú zmluvu, a tiež kontrolnému ústavu. Ďalej je potrebné, aby prevádzkovateľ v režime šetrného hospodárenia alebo EPV informoval Pôdohospodársku platobnú agentúru o takej objektívnej prekážke, ak je prijímateľom platieb. Kontrolný ústav určí nové obdobie konverzie na pôdných dieloch registrovaných v režime EPV, ktoré boli ošetrované nepovolenou látkou. Pri nariadenom použití nepovoleného prípravku na ochranu rastlín v režime EPV nezačne kontrolný ústav voči prevádzkovateľovi EPV správne konanie vo veci uloženia pokuty.

V auguste 2025 bolo vypracované usmernenie a zverejnené na stránke MPRV SR, ÚKSÚP a PPA. Rovnako bolo zverejnené oznámenie vo Vestníku MPRV SR, v ktorom bol upravený postup v prípade potvrdeného výskytu karanténnych škodlivých organizmov a ich vektorov pre žiadateľov o neprojektové podpory. Na PPA bolo 26.11.2025 zaslané usmernenie vo forme základných princípov k uplatňovaniu vyššej moci v súvislosti so zlatým žltnutím viniča.

Podľa dohody PPA s ÚKSÚP-om je z dôvodu aktuálneho rozsahu ochorenia potrebné vyvolať rokovanie s MPRV SR, na ktorom spoločne navrhujeme, aby MPRV SR z pozície riadiaceho orgánu SP SPP vydalo generálnu vyššiu moc pre všetky postihnuté regióny, ktorá by sa mala uplatniť nielen na priame podpory, ale aj na sektorové intervencie, a to na obdobie 1 roka.

Na základe generálnej vyššej moci bude možné následne likvidovať zasiahnuté vinohrady bez straty nároku na priame podpory, t. j. v prípade zníženia počtu jedincov pod minimálne stanovený počet sa požadovaná podpora poskytne. Technický postup sa bude riešiť na úrovni PPA a ÚKSÚP.

28. Je možné urobiť mailinglist, kde by sme dostávali aktuality aj priamo do e-mailov a nemuseli zakaždým kontrolovať web?

Zvážime túto možnosť s IT pracovníkmi.

29. Plánuje sa otvoriť výzva na Reštrukturalizáciu vinohradov pre opatrenie vyklčovanie?

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky v spolupráci s Pôdohospodárskou platobnou agentúrou plánujú v roku 2026 vyhlásiť Výzvu na predkladanie žiadostí o schválenie poskytnutia podpory na reštrukturalizáciu alebo konverziu vinohradov. Zámerom rezortu je vyhlásiť túto výzvu v skoršom termíne, predbežne v januári 2026. Uvedený termín však bude závisieť aj od technickej a administratívnej pripravenosti Pôdohospodárskej platobnej agentúry zabezpečiť riadnu administráciu predložených žiadostí.

Zároveň je potrebné uviesť, že každý nový projekt reštrukturalizácie vinohradu je v súčasnosti pod čiastočným rizikom z dôvodu šírenia karanténneho ochorenia zlaté žltnutie viniča. V zamorených a nárazníkových zónach sa nová výsadba viniča odporúča realizovať až po uplynutí dvoch rokov od zistenia výskytu karanténneho škodcu, pričom táto výsadba nie je právnymi predpismi výslovne zakázaná.

V prípade, že by sa prijímateľ podpory rozhodol realizovať projekt reštrukturalizácie a po výsadbe by bol v danom vinohrade potvrdený výskyt karanténneho škodcu, je potrebné poukázať na ustanovenia právnych predpisov Európskej únie a Slovenskej republiky upravujúcich povinnosti v oblasti udržateľnosti investícií. Článok 11 ods. 9 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2022/126 v platnom znení ustanovuje, že členské štáty sú povinné zabezpečiť vymáhanie finančných prostriedkov poskytnutých na investičné intervencie, ak sa prestanú používať na určený účel pred uplynutím obdobia udržateľnosti. Táto povinnosť sa vzťahuje aj na intervenciu reštrukturalizácie vinohradov, pri ktorej investičné aktíva tvoria najmä trvalé rastliny viniča a komponenty opornej konštrukcie.

Na vnútroštátnej úrovni je obdobie udržateľnosti aktív tvoriacich reštrukturalizovaný vinohrad ustanovené § 6 ods. 9 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 91/2024 Z. z. na obdobie šiestich rokov.

Zároveň však delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/126 v článku 11 ods. 9 piatom pododseku ustanovuje výnimku z povinnosti vymáhania poskytnutej podpory, podľa ktorej môžu členské štáty za riadne odôvodnených okolností stanoviť, že sa od prijímateľa nebude požadovať vrátenie investície alebo jej zostatkovej hodnoty. Okolnosti súvisiace so zlatým žltnutím viniča možno v tomto kontexte považovať za riadne odôvodnené okolnosti.

V tejto súvislosti by bolo z hľadiska právnej istoty prijímateľov podpory vhodné, aby Európska komisia na základe článku 148 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 prijala vykonávací akt, ktorým by Slovenskej republike výslovne povolila odchýlku od článku 11 delegovaného nariadenia (EÚ) 2022/126, pokiaľ ide o povinnosť vymáhania podpory na investičné aktíva v prípade predčasného zničenia vinohradov v dôsledku výskytu zlatého žltnutia viniča. Zároveň by bolo žiaduce, aby takýto vykonávací akt umožnil poskytnutie podpory aj na projekt

reštrukturalizácie vinohradu, ktorý nebolo možné dokončiť práve z dôvodu výskytu uvedeného karanténneho ochorenia.

30. Prosím, na uplatnenie štátnej pomoci, je potrebné mať vinohrad poistený alebo nie?

Zo schémy štátnej pomoci nevyplýva povinnosť mať vinohrad poistený ako podmienku oprávnenosti žiadateľa. Podmienka poistenia sa viaže na typ oprávnených nákladov, nie na samotný nárok na pomoc. Požiadavka na poistenie závisí od cieľa pomoci, t. j. od toho, aké oprávnené náklady budú predmetom výzvy. V prípade, že cieľom výzvy bude refundácia nákladov na preventívne, kontrolné a eradikačné opatrenia, ako sú náklady na nákup, skladovanie, aplikáciu a distribúciu prípravkov na ochranu rastlín, poistenie vinohradu sa nevyžaduje.

Ak však bude pomoc smerovať na náhradu škôd, existencia poistenia má vplyv na spôsob stanovenia výšky pomoci a je potrebné ju pri výpočte zohľadniť tak, aby nedošlo k prekročeniu maximálnej intenzity pomoci.

31. Bude stačiť nahlasovanie opustených vinohradov aj cez Google mapy, ktorú vyznačíme a pošleme?

Nie, pretože ďalšia presnejšia identifikácia užívateľa alebo vlastníka by bola komplikovaná a nepresná.

32. Po nahlásení výskytu napadnutých kmeňov viniča, dostal som odpoveď UKSÚP cca po 40 dňoch, ako na vyklčovanie a odporúčanie na usmernenia, nikto to nevidel, ani nie je plánovaná návšteva, tak ako obstoím, ak by mi to bola snaha kompenzovať, radšej asi pripravíme fotodokumentáciu.

Pre kompenzácie je nateraz potrebné rozhodnutie ÚKSÚP a nahlásenie vyššej moci. Pri akejkoľvek e-mailovej komunikácii je veľmi dôležité uviesť kompletne kontaktné údaje, aby sme vedeli odlíšiť či ide o súkromnú osobu alebo podnikateľský subjekt s IČO. Podnikateľské subjekty riešime osobnou kontrolou a podľa zistenej situácie vzorkovaním.

33. Kto dostane náhradu ak mám vinohrad iba v „zápožičke“? Majiteľ alebo ten, kto ho obrába?

Právoplatný užívateľ, tzn. registrovaný vinohradník, ktorý má k pozemku s vinohradom právo vlastnícke alebo užívacie.

34. Je varianta podsadbu individuálnych vyklčovaných jedincov pripojiť k žiadostiam o reštrukturalizáciu? Administratívny proces a samotná činnosť je pre vinohradníka dosť podobná.

Intervencia reštrukturalizácia a konverzia vinohradov je v právnych predpisoch Európskej únie vymedzená pomerne úzko a cieľovo. Podľa čl. 58 ods. 1 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 ide o postup, ktorý pozostáva z jednej alebo viacerých presne definovaných možností, a to:

- konverzia na iné odrody (vrátane preštepovania),
- premiestnenie vinohradov,
- opätovná výsadba vinohradov po povinnom vyklčovaní celého vinohradu zo zdravotných alebo rastlinolekárskeho dôvodov na príkaz príslušného orgánu,

- zlepšenia techník obhospodarovania vinohradov, pričom sa výslovne vylučuje bežná obnova vinohradu.

Z uvedeného vyplýva, že intervencia reštrukturalizácie je koncipovaná ako zásah systémového charakteru, ktorý sa týka vinohradu ako celku alebo jeho ucelenej časti, a ktorý vedie k zmene odrodovej skladby, pestovateľského systému, polohy alebo technológie obhospodarovania.

Podsadba individuálne vyklčovaných jedincov viniča (t. j. nahrádzanie jednotlivých chýbajúcich krov v existujúcom vinohrade), hoci je z pohľadu vinohradníka administratívne aj technologicky podobná opätovnej výsadbe, spravidla nespĺňa definičné znaky reštrukturalizácie alebo konverzie v zmysle čl. 58 ods. 1 písm. a) nariadenia (EÚ) 2021/2115. Ide totiž o činnosť, ktorá má charakter udržiavacej alebo obnovovacej agrotechniky, smerujúcej k zachovaniu existujúceho vinohradu v pôvodnej podobe, a nie k jeho systematickej prestavbe.

Podsadbu jednotlivých vyklčovaných jedincov nie je možné automaticky pripojiť k žiadostiam o reštrukturalizáciu, keďže by išlo o rozšírenie intervencie nad rámec jej právneho vymedzenia, čo by nebolo v súlade s nariadením (EÚ) 2021/2115 ani s princípmi kontroly a oprávnenosti výdavkov.

35. Je možné predĺžiť obdobie pre reštrukturalizáciu a konverziu vinohradov z 2 na 5 rokov vzhľadom na existujúcu karanténnu situáciu, existujú rozbehnuté konania, avšak vinohradníci váhajú s výsadbou nových vinohradov v danej situácii.

Podľa platného právneho rámca Európskej únie a Slovenskej republiky nie je možné jednostranne predĺžiť obdobie na vykonanie reštrukturalizácie a konverzie vinohradov na 5 rokov, ak by tým došlo k prekročeniu časového rámca Strategického plánu spoločnej poľnohospodárskej politiky.

Podľa čl. 1 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 sa podpora Únie financovaná z EPZF a EPFRV poskytuje výlučne na intervencie vymedzené v Strategickom pláne SPP schválenom Európskou komisiou, ktorý sa vzťahuje na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2027. Tento časový rámec predstavuje hornú hranicu oprávnenosti výdavkov aj realizácie opatrení.

Na vnútroštátnej úrovni § 6 ods. 7 písm. a) nariadenia vlády SR č. 91/2024 Z. z. ustanovuje, že opatrenia, na vykonanie ktorých je schválené poskytnutie podpory, je potrebné ukončiť:

- najneskôr do konca obdobia Strategického plánu SPP, a zároveň
- do štyroch rokov od schválenia poskytnutia podpory, ak ide o opatrenie reštrukturalizácia vinohradu alebo konverzia vinohradu.

Z uvedeného vyplýva, že právny poriadok SR už v súčasnosti umožňuje realizačné obdobie až do štyroch rokov, avšak len v rámci časového ohraničenia Strategického plánu SPP do 31. decembra 2027. Predĺženie realizačného obdobia na viac rokov by bolo možné len v prípade:

- zmeny časového rámca Strategického plánu SPP na úrovni Európskej únie, alebo
- prijatia osobitnej odchýlky (derogácie) zo strany Európskej komisie, ktorá by členským štátom umožnila uplatniť dlhšie realizačné obdobie pre intervenciu reštrukturalizácie a konverzie vinohradov z dôvodov výnimočnej rastlinolekárskej situácie.

Existujúca karanténna situácia, vrátane šírenia karanténnych škodcov viniča, objektívne ovplyvňuje rozhodovanie vinohradníkov o realizácii nových výsadiel a vedie k odkladaniu niektorých

investičných rozhodnutí. Táto skutočnosť však sama o sebe nemeňte platný právny rámec, v ktorom je Slovenská republika povinná poskytovať podporu.

V súčasnosti preto možno konštatovať, že:

- predĺženie realizačného obdobia nie je možné bez zásahu na úrovni EÚ,
- maximálne možné obdobie realizácie je štyri roky od schválenia podpory, a to výlučne v rámci platnosti Strategického plánu SPP do 31. decembra 2027,
- riešením pre zmiernenie dopadov karanténnej situácie môže byť skôr flexibilnejší výklad vnútroštátnych pravidiel v rámci existujúcich limitov, prípadne iniciovanie rokovaní s Európskou komisiou o dočasných odchýlkach.